

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Civilinės teisenos srityje nebaigtos procedūros ir procesai, pradėti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus tęsiami pagal ES teisę. Remiantis abipusiu susitarimu su Jungtine Karalyste, atitinkama su Jungtine Karalyste susijusi informacija E. teisingumo portale bus saugoma iki 2024 m. pabaigos.

Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse**Gibraltaras****1 Kokių rūšių priemonių esama?**

Draudimas nustatomas teismo nutartimi, kurioje reikalaujama imtis tam tikrų veiksmų arba susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų atlikimo. Laikinosios apsaugos priemonės nustatomos ieškinį nagrinėjančio teismo priimta nutartimi. Ieškovas gali stengtis apsaugoti savo turtą vykstant teismo procesui arba net prieš bylos pradžią, šiuo tikslu prašydamas nustatyti laikinąją apsaugos priemonę, kad atsakovas negalėtų veikti ieškovui žalingu būdu.

Ieškovas taip pat gali pasinaudoti dviem konkrečiomis apsaugos priemonių rūšimis tais atvejais, kai kyla pavojus, kad atsakovas imsis priemonių įrodymams sunaikinti arba ieškovo naudai priimto sprendimo vykdymui apsunkinti. Pirmą – nutartį dėl apžiūros, pagal kurią reikalaujama, kad atsakovas leistų atlikti paiešką jo patalpose siekiant rasti dokumentus arba turtą; antrą – turto areštą, kurį taikant atsakovui draudžiama disponuoti turtu arba perkelti jį į kitą jurisdikciją.

Jeigu ieškovas siekia, kad jam būtų sumokėta pinigų suma (pvz., skola arba atlyginti nuostoliai), teismas gali įpareigoti atsakovą laikinai sumokėti bet kokią sumą, kurios galiausiai gali būti pareikalauta iš atsakovo, siekiant nesukelti sunkumų ieškovui, jei dėl kokios nors priežasties būtų vėluojama priimti sprendimą.

Gali kilti rizika, kad atsakovo atžvilgiu nebus įmanoma įvykdyti nutarties dėl bylinėjimosi išlaidų, net jeigu ieškinys bus atmetas ir ieškovas bus įpareigotas atlyginti išlaidas. Siekdamas apsaugoti atsakovą, teismas tam tikromis aplinkybėmis gali įpareigoti ieškovą pateikti išlaidų užstatą, paprastai sumokant pinigų sumą į teismo sąskaitą.

Aukščiausiasis teismas turi įgaliojimus nustatyti laikinas apsaugos priemones, kad padėtų nagrinėti bylą kitoje jurisdikcijoje, jeigu tai yra tinkama. Jis taip pat gali nustatyti „visuotinį turto areštą“, kuris taikomas kitose jurisdikcijose esančiam turtui.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?**2.1 Procedūra****Laikinosios apsaugos priemonės (įskaitant nutartį dėl apžiūros ir turto areštą)**

Laikinosios apsaugos priemonės nustatomos teismo nutartimi. Jeigu nutartis dėl apžiūros nepriimama arba turtas neareštuojamas, atsakovas paprastai neprivalo leisti atlikti paiešką jo patalpose arba susilaikyti nuo savo turto eikvojimo. Prašymas priimti nutartį dėl apžiūros arba areštuoti turtą pateikiamas Aukščiausiajam Teismui.

Prašyme turi būti sąžiningai pateikta informacija apie visas reikšmingas faktines aplinkybes, apie kurias teismas turi būti informuotas (ypač jeigu prašymas pateikiamas be pranešimo). Taip pat reikėtų pateikti nutarties projektą, kuriame tiksliai nurodomi veiksmai, kurių reikia imtis.

Laikinių apsaugos priemonių atveju paprastai reikalaujama, kad pareiškėjas pateiktų „kryžminį įsipareigojimą dėl nuostolių atlyginimo“, t. y. pasižadėjimas kompensuoti atsakovui bet kokius nuostolius, kuriuos sukeltų laikinosios apsaugos priemonės, jei vėliau paaiškėtų, kad jos neturėjo būti nustatytos (pvz., dėl to, kad pareiškėjas pralaimi bylą).

Prašymus galima pateikti neinformavus atsakovo, jeigu yra pagrįstų priežasčių to nedaryti. Juos taip pat galima pateikti anksčiau nei ieškovas pareiškė reikalavimą pradėti nagrinėti pagrindinę bylą. Nėra jokio oficialaus reikalavimo, kad nagrinėjant prašymą pareiškėjui turėtų atstovauti advokatas, tačiau pareiškėjui paprastai reikės teisinės konsultacijos ir atstovavimo, kad jis galėtų pateikti tokį prašymą.

Teismui sutikus priimti nutartį, ją reikia parengti ir įteikti atsakovui. Teismo pareigūnai neatlieka jokio vaidmens pranešdami apie laikinas apsaugos priemones arba užtikrindami jų vykdymą. Tačiau nutartys dėl apžiūros turi būti vykdomos laikantis specialių procedūrų. Jas paprastai privalo įteikti „prižiūrintysis advokatas“, kuris yra susipažinęs su nutartimis dėl apžiūros ir veikia nepriklausomai nuo pareiškėjo advokatų. Prižiūrintysis advokatas privalo išaiškinti atsakovui nutarties dėl apžiūros turinį ir informuoti, kad jis turi teisę gauti teisinę konsultaciją. Prižiūrintysis advokatas atlieka apžiūrą arba prižiūri, kaip ji atliekama, ir apie apžiūros rezultatus praneša pareiškėjo advokatams.

Tarpiniai mokėjimai ir išlaidų užstatas

Tarpinių mokėjimų ir išlaidų užstatas gali būti reikalaujama šalių sutarimu, tačiau jei susitarimo nėra, būtina kreiptis į teismą. Prašymas pateikiamas užpildant pranešimo apie prašymą formą, prie kurios pridedami rašytiniai įrodymai. Prašymas įteikiamas atsakovui, kuris atsiliepime į prašymą gali pateikti įrodymus. Jeigu teismas priima nutartį, jis nustato užstatą arba mokėjimą, kuris turi būti atliktas, formą ir sumą.

Su nutarčių priėmimu susijusios išlaidos

Fiksuotos išlaidų skalės, pagal kurią būtų galima apskaičiuoti dėl bet kurios iš pirmiau aprašytų nutarčių priėmimo patiriamas išlaidas, nėra. Tačiau yra nustatyti tam tikri teismo mokesčiai, kuriuos reikia sumokėti teikiant prašymą dėl nutarties priėmimo ir kurių dydis priklauso nuo to, ar prašymas pateikiamas įteikiant pranešimą atsakovui ar ne. Išsamią informaciją apie šiuos mokesčius galima gauti Aukščiausiojo Teismo kanceliarijoje adresu 277 Main Street, Gibraltaras, arba skambinant telefonu (+350) 200 75608.

Pareiškėjas privalo sumokėti atlyginimą savo advokatui (o nutarties dėl apžiūros atveju taip pat atlyginimą prižiūrinčiam advokatui), tačiau visos šios išlaidos galiausiai gali būti priteistos atsakovui.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Visos šiame skirsnyje aprašytos teisių gynimo priemonės nustatomos teismo nuožiūra ir teismas jų netaiko, jei mano, kad tai, atsižvelgiant į aplinkybes, būtų netinkama arba neproporcinga. Teismai, priimdami nutartį dėl apžiūros ir areštuodami turtą, yra linkę veikti atsargiau, nes tai yra ypač griežtos priemonės.

Laikinosios apsaugos priemonės

Priimdamas sprendimą dėl laikinosios apsaugos priemonės, teismas pirmiausia išnagrinėja, ar ieškinyje keliamas „rimtas klausimas, kurį reikia išnagrinėti“ (o ne tai, ar ieškinys yra „nerimtas arba nepagrįstas“). Jei taip nėra, laikinoji apsaugos priemonė nebus taikoma.

Jeigu ieškinyje keliamas rimtas nagrinėtinas klausimas, tuomet teismas nagrinėja ieškovo ir atsakovo interesus. Šiuo atveju klausiama, ar būtų blogiau iš ieškovo reikalauti, kad ieškovo naudai draudimas nebūtų taikomas iki teismo pradžios, ar priversti atsakovą patirti su draudimu susijusių nepatogumų. Spręsdamas šį klausimą, teismas toliau nurodyta eilės tvarka nagrinėja šiuos aspektus:

Ar nuostolių priteisimas būtų tinkama teisių gynimo priemonė atsakovui, jeigu jis laimėtų bylą? Jeigu pakaktų priteisti atlyginti nuostolius, apsaugos priemonė būtų panaikinta. Kitu atveju (pvz., jeigu ieškovui būtų padaryta neatitaisoma arba nepiniginė žala) būtina išnagrinėti likusius klausimus.

Ar ieškovo kryžminiu įsipareigojimu dėl nuostolių atlyginimo atsakovui suteikiama tinkama apsauga atsakovui laimėjus bylą? Jeigu nuostolių atlyginimu atsakovui būtų suteikta tinkama apsauga, tai paprastai reikštų, kad apsaugos priemonė yra tinkama.

Jeigu, atrodo, kad kiti veiksniai yra vienodai suderinti, teismas išlaiko *status quo*. Šis veiksnys paprastai yra palankus laikinąsias apsaugos priemones prašančiam nustatyti asmeniui.

Gali būti nagrinėjami kiti socialiniai arba ekonominiai veiksniai, pvz., apsaugos priemonės nustatymo arba atsisakymo ją nustatyti poveikis užimtumui arba galimybei įsigyti vaistų.

Kraštutiniu atveju teismas gali nagrinėti santykinius šalių argumentų privalumus, tačiau tik tuo atveju, jeigu įmanoma susidaryti aiškų vaizdą, kad vienos šalies argumentai yra daug įtikinamesni nei kitos šalies.

Nutartys dėl apžiūros

Nutartį dėl apžiūros galima priimti siekiant apsaugoti įrodymus arba turtą, susijusį su teisme nagrinėjama byla. Nutarčiai dėl apžiūros priimti taikomos sąlygos yra griežtesnės, palyginti su kitų rūšių apsaugos priemonėmis, ir teismas nutarties nepriima, kol pareiškėjas neįrodo, kad įvykdytos visos šios sąlygos:

atsakovo atžvilgiu yra ypač patikimų *prima facie* argumentų;

atsakovo veikla, dėl kurios pradėta byla, ieškovui sukelia didelę faktinę arba potencialią žalą;

esama aiškių įrodymų, kad atsakovas turi inkriminuojančių dokumentų arba medžiagos;

yra „reali galimybė“ arba „tikimybė“, kad atitinkami dokumentai arba medžiaga bus prarasta, jeigu nutartis nebus priimta.

Turto areštas

Teismas turi įgaliojimus areštuoti turtą, jeigu tai yra „teisinga ir praktiška“. Turtas nebus areštuojamas, nebent ieškovas gali įrodyti, kad įvykdytos visos šios sąlygos:

ieškovas turi rimtą ieškinio pagrindą, dėl kurio Gibraltaro teismai turi jurisdikciją;

ieškovo argumentai atsakovo atžvilgiu yra „įtikinami“;

yra priežasčių manyti, kad atsakovas turi turto teismo jurisdikcijoje;

esama „realios rizikos“, kad atsakovas su turtu susijusius klausimus spręs taip, kad nebūtų įmanoma įvykdyti bet kokio teismo sprendimo (pvz., perleisdamas turtą arba perkeldamas jį į kitą jurisdikciją).

Prieš areštuodamas turtą teismas bus ypač atidus dėl užsienio bylos, ypač jeigu turto areštas sutaptų arba galėtų prieštarauti bet kuriai nutarčiai dėl turto arešto, kurią priėmė užsienio teismas, kuriame nagrinėjama pagrindinė byla, arba jeigu užsienio teismas atsisakė areštuoti turtą.

Teismas nepriima visuotinės nutarties dėl turto arešto, jeigu atsakovas turi pakankamai turto jurisdikcijoje, ir privalo išnagrinėti, ar visuotinį turto areštą būtų galima įvykdyti šalyse, kuriose atsakovas turi turto.

Laikini mokėjimai

Teismas gali įpareigoti atsakovą atlikti laikiną mokėjimą tik jeigu atsakovas pripažino skolą ieškovui, jeigu ieškovo naudai jau priimtas teismo sprendimas dėl pinigų sumos, kurios dydis bus nustatytas vėliau, arba jeigu teismas yra įsitikinęs, kad per teismo procesą ieškovas susigrąžins „pagrindinę pinigų sumą“ (arba ieškinio dėl žemės valdymo atveju atlikti mokėjimą, susijusį su atsakovo naudojimusi žeme). Asmeninio sužalojimo byloje atlikti mokėjimą gali būti įpareigojama tik jeigu atsakovo įsipareigojimus įvykdys draudikas arba jeigu atsakovas yra viešoji įstaiga.

Išlaidų užstatas

Dažniausiai bylos, kuriose teismas gali įpareigoti ieškovą pateikti užstatą, yra bylos, kuriose:

ieškovas gyvena Europos Sąjungoje ir Europos laisvosios prekybos erdvėje (Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija ir Šveicarija) ir ieškovo gyvenamosios vietos šalyje būtų sudėtinga užtikrinti nutarties dėl išlaidų vykdymą;

ieškovas yra įmonė arba kita įregistruota įstaiga ir yra priežastis manyti, kad ji negalės sumokėti atsakovui išlaidų, jei tai jai bus liepta padaryti

(nusprendžiamas, ar įpareigoti duoti užstatą, teismas atsižvelgia į tai, ar ieškovo pinigų arba lėšų trūkumą lėmė atsakovo elgesys);

ieškovas pakeitė adresą siekdamas išvengti su bylinėjimusi susijusių pasekmių; arba ieškinio formoje nenurodė teisingo adreso;

ieškovas ėmėsi priemonių, susijusių su jo turtu, dėl kurių būtų sudėtinga užtikrinti nutarties dėl išlaidų vykdymą jo atžvilgiu.

Teismas nutartį priima tik įsitikinęs, kad tai yra teisinga atsižvelgiant į visas aplinkybes. Jis išnagrinėja, ar prašymas dėl užstato yra pateikiamas tikram reikalavimui užtikrinti ir ar yra galimybių, kad reikalavimas bus patenkintas.

Teismas taip pat turi įgaliojimus nuspręsti, kad užstatą turi pateikti:

byloje nedalyvaujanti šalis, kuri finansuoja ieškinį mainais už byloje gausimą naudą, arba kuri suteikė teisę ieškovui pareikšti ieškinį, siekdamą išvengti rizikos, susijusios su tuo, kad bus priimta nutartis dėl išlaidų;

bet kuri bylos šalis, kuri be pateisinamos priežasties, nesilaikė teismo taisyklių.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Laikinosios apsaugos priemonės

Nustačius apsaugos priemonę, gali būti reikalaujama, kad šalis atliktų tam tikrus veiksmus arba susilaikytų nuo tam tikrų veiksmų, susijusių su bet kokios rūšies turtu, atlikimo.

Nutartys dėl apžiūros

Nutartyje dėl apžiūros reikalaujama, kad atsakovas leistų patekti į jo patalpas, tačiau pareiškėjui neleidžiama į jas patekti priverstinai. Nutartyje turi būti nurodytos patalpos, kurias galima apžiūrėti, ir išvardijami daiktai, kuriuos apžiūrą atliekantys asmenys gali patikrinti, daryti jų kopijas ir paimti. Nutartis gali būti taikoma tik bylai reikšmingiems įrodymams arba turtui, kuris gali būti bylos nagrinėjimo dalykas arba dėl kurio byloje gali kilti ginčas.

Standartinėje nutarties formoje reikalaujama, kad atsakovas perduotų visus nutartyje nurodytus daiktus. Kai tinkama, įrodymai gali būti laikomi

kompiuteriuose, todėl turi būti suteikiama prieiga prie visų patalpoje esančių kompiuterių, kad juose būtų galima ieškoti informacijos, be to, būtina pateikti visų rastų svarbių dokumentų kopijas.

Turto areštas

Teismas gali priimti nutartį dėl turto arešto, taikomą atsakovo turtui, kuria draudžiama atsakovui sumažinti jurisdikcijoje esančio savo turto vertę iki tam tikro dydžio, arba pagal šią nutartį areštas gali būti taikomas konkrečiam turtui. Atsakovui vis tiek bus leidžiama išleisti nustatytas sumas gyvenimo išlaidoms ir teisinėms konsultacijoms bei atstovavimui, ir nutartimi gali būti leidžiama atsakovui tvarkyti turtą vykdant įprastą verslo veiklą.

Standartinėje turto arešto formoje nurodoma „maksimali suma“, kuri taikoma visam atsakovo turtui, neviršijančiam nurodytos vertės. Ji taikoma bet kokiam turtui, kuriuo atsakovas gali disponuoti kaip nuosavu turtu, įskaitant turtą, kurį turi arba, remdamasi atsakovo instrukcijomis, kontroliuoja trečioji šalis. Bendroji arba maksimalios sumos nutartis bus taikoma visam turtui, įskaitant kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, transporto priemones, pinigus ir vertybinius popierius. Nutartis taip pat bus taikoma bet kuriam turtui, kuris bus įgytas po nutarties priėmimo. Joje gali būti nurodyti konkretūs daiktai, verslui naudojamas turtas ir banko sąskaitos, kurioms taikomas areštas. Bendra banko sąskaita nebus areštuota, išskyrus atvejus, kai tai bus konkrečiai nurodyta nutartyje.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Atsakovas perspėjamas, kad laikinosios apsaugos priemonės nesilaikymas reiškia nepagarbą teismui ir už tai atsakovui gali būti skirta laisvės atėmimo bausmė, bauda arba laikinai konfiskuojamas turtas.

Nepagarba teismui neparodoma, jeigu trečioji šalis leidžia atsakovui disponuoti turtu taip pažeidžiant nutartį dėl turto arešto. Tačiau jeigu trečioji šalis, kuri buvo informuota apie turto areštą, sąmoningai padeda atsakovui disponuoti areštuotu turtu, ta šalis rodo nepagarbą teismui. Todėl pareiškėjas turėtų trečiosioms šalims, pvz., atsakovo bankininkams, buhalteriams ir advokatams, įteikti nutarties dėl turto arešto kopijas. (Standartinėje nutarties formoje daroma prielaida, kad tai bus padaryta, o trečiosios šalys perspėjamos apie galimas baudas. Joje taip pat nurodomas pareiškėjo įsipareigojimas sumokėti pagrįstas išlaidas, kurias trečiosios šalys patyrė laikydamosi nutarties, ir garantuoti jų įsipareigojimų, susijusių su nutarties laikymusi, įvykdymą.) Net jeigu joms pranešama apie nutartį, bankai ir kitos trečiosios šalys vis tiek gali įgyvendinti teisę į užtikrinimo priemonę ir užskaitymo teisę, kuri buvo sukurta prieš priimant nutartį dėl turto arešto.

Areštavus turtą ieškovui nesuteikiamos jokios turtinės teisės, susijusios su areštuotu turtu. Teisė pradėti bylą dėl nepagarbos teismui paprastai yra vienintelė ieškovo teisių gynimo priemonė. Pažeidžiant apsaugos priemonę sudaryta sutartis yra neteisėta, todėl šalis, kuri žino apie nutarties pažeidimą, negalės jos įvykdyti. Be to, kartais teismas gali nustatyti atskirą apsaugos priemonę, kuria atsakovui užkertamas kelias vykdyti su trečiąja šalimi sudarytą sutartį. Tačiau nuosavybės teisės vis tiek gali būti perleidžiamos pagal neteisėtą sutartį ir kai tokia sutartis įvykdoma, paprastai neįmanoma susigrąžinti perduoto turto.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Jeigu nutartis dėl laikinosios apsaugos priemonės priimama dalyvaujant šalims, joje gali būti nurodoma, kad ji galioja iki bylos nagrinėjimo teisme, teismo sprendimo priėmimo arba kitos teismo nutarties, arba iki konkrečios dienos. (Jeigu draudimas galioja „iki kitos nutarties“, ji nenustos galioti teismui priėmus sprendimą; taip bus tik tuomet, kai teismas priims nutartį, kurioje aiškiai arba netiesiogiai bus panaikinta apsaugos priemonė.)

Laikinoji apsaugos priemonė, kuri nustatoma nepranešus atsakovui, paprastai galioja ribotą laikotarpį, retais atvejais ilgiau nei 7 dienas, o tam, kad jos galiojimas būtų pratęstas, teismas turės priimti kitą nutartį. Nustatydamas apsaugos priemonę, apie kurią nepranešama, teismas paprastai nurodo „grąžinimo dieną“, kurią surengiamas kitas teismo posėdis, kuriame atsakovas gali dalyvauti ir ginčyti nutarties galiojimo pratęsimą. Standartinėje turto arešto formoje nurodoma, kad ji taikoma iki grąžinimo dienos arba kitos nutarties.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Atsakovas arba bet kuri trečioji šalis, kuriai laikinoji apsaugos priemonė turi tiesioginį poveikį, bet kuriuo metu gali prašyti teismo pakeisti arba panaikinti nutartį (nors prašymas, susijęs su nutartimi dėl apžiūros, kuri jau įvykdyta, paprastai turėtų galioti iki teismo posėdžio). Norint ginčyti nutartį, kuri buvo priimta apie ją nepranešus atsakovui, nebūtina laukti iki grąžinimo dienos. Atsakovas apie prašymą privalo iš anksto informuoti ieškovo advokatus. Prašymas paprastai turėtų būti pateiktas nutartį priėmusiam teismui ir jį paprastai nagrinės tas pats teisėjas.

Pagrindai, kuriais remdamasis atsakovas gali pateikti tokį prašymą, apima: vienos iš nutartyje nurodytų sąlygų nesilaikymą, esminį aplinkybių, dėl kurių išnyksta nutarties priėmimo priežastis, pasikeitimą, represinį nutarties pobūdį, nepagrįstą nekaltų šalių teisių apribojimą ir ieškovo delsimą pareikšti ieškinį.

Jeigu apsaugos priemonė buvo pradėta taikyti apie ją nepranešus atsakovui, nutarties panaikinimo arba pakeitimo pagrindai taip pat apima atvejus, kai pareiškėjas, gaudamas nutartį, teismui neatskleidė esminių faktinių aplinkybių, taip pat nepakankamus įrodymus, siekiant pagrįsti laikinųjų apsaugos priemonių taikymą be išankstinio pranešimo.

Jeigu teismas panaikina nutartį, tuomet atsakovas turi teisę remtis pareiškėjo kryžminiu įsipareigojimu dėl nuostolių atlyginimo ir ieškinio kompensavimo.

Teismas priims nutartį dėl „žalos įvertinimo“, kad nustatytų atsakovo nuostolius, nors ši nutartis gali būti atidėta iki teismo posėdžio arba vėlesnio laiko.

Teismas taip pat turi įgaliojimus panaikinti arba pakeisti nutartį dėl laikinųjų mokėjimų ir išlaidų sumokėjimo užtikrinimo ir gali nurodyti pakartotinai sumokėti visą arba dalį pagal nutartį sumokėtų pinigų.

Paskutinis naujinimas: 27/09/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.